

Nr 204.

Av herr **Fröderberg**, om beklädnadsbidrag till underofficerare i flottans reserv.

Genom brev den 17 december 1943 förordnade Kungl. Maj:t, att till underofficer av 2 graden i flottans reserv, som under tiden den 1 september 1940—31 december 1943 från anställning som flaggkorpral i reserven befordrats till underofficer av 2 graden i reserven, skulle utbetalas ersättning med 400 kronor under förutsättning att kappa och sabel anskaffats eller 250 kronor, därest endast kappa anskaffats.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition 1943:143 hade vissa framställningar gjorts till Kungl. Maj:t i syfte att bereda underofficerare av 2 graden i flottans reserv kompensation för de kostnader för anskaffande av kappa och sabel, som de fått vidkännas i samband med sin befordran från flaggkorpral till underofficer. I propositionen hänvisades till en utredning, som i denna fråga verkställdes av 1942 års reservbefälssakkunniga, samt förutsattes, att det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att med anlitan av förevarande anslag tillmötesgå inkomna framställningar i den utsträckning som kunde anses motiverad, varvid de sakkunnigas riktlinjer i stort sett borde följas. Häremot hade riksdagen intet att erinra.

Genom Kungl. Maj:ts ovannämnda beslut begränsades rätten till ersättning för utlägg i samband med befordran till att endast avse mellan den 1 september 1940 och den 31 december 1943 befordrade underofficerare, varigenom 17 stycken reservunderofficerare, vilka före den förstnämnda tidpunkten vunnit sin befordran, icke kunde beredas sådan ersättning.

Att döma av uttalanden i propositionen 1943:143 (sid. 126—127) angående krigsmaktens reservpersonal torde avsikten varit att i ifrågavarande hänseende jämställa de före den 1 september 1940 till underofficerare i reserven befordrade med dessa, som efter denna tidpunkt vunnit dylik befordran. I de framställningar från Flottans reservunderofficers- och reservflaggkorpralsförening, vilka ingivits till Kungl. Maj:t i syfte att personalen skulle beredas kompensation för de kostnader, som uppstått i samband med befordran, och vilka enligt propositionen förutsattes skola tillmötesgås, hade också yrkats att sådan kompensation skulle beredas samtliga till underofficerare av 2 graden i reserven befordrade flaggkorpraler, vilka på grund av befordran fått vidkännas särskilda kostnader för anskaffande av utrustning, bestående av bl. a. kappa och sabel.

Anledningen till att den särskilda ekiperingshjälpen genom de utfärdade bestämmelserna begränsades till att endast gälla personal, som befordrats fr. o. m. den 1 september 1940, torde vara, att Kungl. Maj:t genom brev den 27 september 1940 meddelat särskilda bestämmelser angående befordran av vissa flaggkorpraler i flottans reserv (TS A: I nr 33/40) med giltighet från och med den 1 september 1940, varigenom reservutnämnda flaggkorpraler utan hinder av vad i flottans reservbefälsförordning stadgas om fullgörande av repetitionsövning efter fullgörande av 12 månaders beredskapstjänstgöring kunde befordras till underofficerare av 2 graden.

Detta särskilda medgivande måste anses vara en i likhet med vad som skett vid övriga vapenslag verkställd tillgodoräkning av beredskapstjänstgöringstiden och torde icke vara föranlett av något särskilt kaderökningsbehov, alldenstund befordran till underofficer icke på något sätt ändrar utnyttjandet av personalen. Icke heller har den befordran, som föranletts av detta medgivande, i och för sig medfört någon utökad anskaffningsskyldighet för den berörda personalen. Vid den befordran, som eljest vid en senare tidpunkt skolat ske, hade i alla fall kappa och sabel måst anskaffas. Av de sju underofficerare i reserven, vilka vunnit sin befordran före den 1 september 1940, torde i övertvägande antal fall beredskapstjänstgöringen varit anledning till att befordran skedde före nyssnämnda tidpunkt. Befordran kan alltså även i dessa fall sägas vara föranledd av inkallelsen till beredskapstjänstgöring. Anskaffningsskyldigheten av de enligt RM föreskrivna persedlarna har i vart fall varit av exakt samma omfattning oberoende av huruvida personalen vunnit sin befordran före eller efter den 1 september 1940.

Med tanke på att de förhållandevis stora kostnader, som ifrågavarande personal måst ikläda sig i samband med sin befordran och för vilka tidigare uppbyren ekiperingshjälp enligt i propositionen 1943: 143 refererad undersökning med ca 600 kronor understeg kostnaden för fullständig utrustning, vore desamma för båda personalkategorierna, synes det därför ur rättvisesynpunkt mindre tillfredsställande att allt efter befordringsdatum uppdelas personalen i ersättningsberättigad eller inte. Ännu mindre skäl synes föreligga för ett dylikt förfaringssätt, när man betänker, att det ingalunda är säkert att alla de befordringar, som ägt rum mellan den 1 september 1940 och den 31 december 1943 skett på grund av Kungl. Maj:ts brev 27 september 1940. De kunna lika väl ha skett på grund av reservbefälsförordningens bestämmelser. Enbart på grund härav synes skälet för uppställandet av de särskilda tidsgränserna vara omotiverat.

På en förnyad framställning av Flottans reservunderofficersförening i detta ärende har Kungl. Maj:t genom brev den 7 juli 1944 förklarat, att ersättning jämväl skall utgå till underofficer i flottans reserv, som efter utgången av 1943 befordrats till innehavande reservanställning från anställ-

ning som flaggkorpral i reserven med ett belopp av 400 kronor utöver förut uppburen ekiperingshjälp av 600 kronor.

Genom detta beslut ha flottans reservunderofficerare vad beträffar rätten till här omförmäld ersättning uppdelats i tre olika kategorier. Man kan i detta sammanhang bortse från det belopp om 150 kronor, vilket utgör ersättning för anskaffande av sabel, enär denna utgift på grund av numera meddelad befrielse från anskaffningsskyldighet kan undvikas. Den första kategorien, som omfattar dem, vilka vunnit sin befordran före den 1 september 1940, äger icke uppbära någon som helst ersättning för anskaffande av kappa, den andra kategorien — de, som befordrats mellan den 1 september 1940 och den 31 december 1943 — erhålla i ersättning för sina utlägg för omförmälda plagg 250 kronor. Den sista kategorien utgöres slutligen av dessa, som av olika anledningar icke kunnat befordras förrän efter den 31 december 1943 och vilka för att anskaffa kappa äga att uppbära en ersättning av 400 kronor.

Att förhållandet skapat misstämning hos den berörda personalen är lätt förståeligt och synes ur rättvisesynpunkt böra medföra en rättelse såtillvida, att även de sjutton reservunderofficerare, vilka vunnit sin befordran före den 1 september 1940, tillerkännas ersättning för sina utlägg i samband med befordran.

Ytterligare en kategori underofficerare i flottans reserv synes böra komma i åtnjutande av ersättning för anskaffningskostnader i samband med befordran till underofficer av 2 graden. Den utgöres av de underofficerare i reserven, vilka befordrats till nyssnämnd grad från anställning i reserven som underofficer av 3 graden. Samtliga ha befordrats under tiden den 1 september 1939—den 1 september 1940. Jämlikt generalorder den 4 oktober 1928 fastställdes, att bärande av kappa skulle vara frivilligt för underofficer av 3 graden i marinen, på övergångsstat eller i reserven. Icke heller förelåg skyldighet att innehava sabel. Genom sin befordran hava också dessa underofficerare haft att vidkännas samma anskaffningskostnader som i det föregående berörd personal. Även i ifrågavarande fall synes ur rättvisesynpunkt ersättning böra medgivas.

Enligt en företagen utredning torde kostnaden för ersättning enligt tidigare medgivna grunder jämväl för de 17 underofficerare, vilka befordrats före den 1 september 1940, komma att uppgå till omkring 5 000 kronor, varvid hänsyn härvid tagits till att endast fem ha anskaffat sabel. För ersättning också åt de underofficerare, vilka vid sin utnämning voro underofficerare av 3 graden i reserven, torde erfordras högst 6 000 kronor.

Anmärkas bör, att av det belopp, 60 000 kronor, vartill kostnaderna enligt 1942 års reservbefälssakkunniga beräknades uppgå, torde på grund av den genom tidsbegränsningen förorsakade nedskärningen av de ersättningsberättigades antal högst 50 000 kronor tagits i bruk.

Med stöd av ovanstående får jag alltså föreslå,

att riksdagen måtte besluta, att till underofficer i flottans reserv, vilken från beställning som flaggkorpral i reserven utnämnts till underofficer av 2 graden i reserven före den 1 september 1940, måtte utgå särskild ekiperingshjälp enligt de grunder, som i kungl. brev den 17 december 1943 medgivits för underofficer i flottans reserv, som vunnit befordran under tiden den 1 september 1940—den 31 december 1943, samt

att till underofficer i flottans reserv, vilken från beställning som underofficer av 3 graden i reserven befordrats till underofficer av 2 graden i samma reserv, måtte utgå särskild ekiperingshjälp enligt samma grunder, som föreslagits enligt ovan.

Stockholm den 19 januari 1945.

Gottfr. Fröderberg.